

DYREKTYWA 2004/48/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

z dnia 29 kwietnia 2004 r.

w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(Dz.U.UE L z dnia 30 kwietnia 2004 r.)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego artykuł 95,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego⁽¹⁾,

po konsultacji z Komitetem Regionów,

stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Osiągnięcie rynku wewnętrznego wiąże się z wyeliminowaniem ograniczeń swobodnego przepływu i zakłóceń konkurencji, tworząc środowisko sprzyjające innowacjom i inwestycjom. W tym kontekście, ochrona własności intelektualnej jest podstawowym elementem sukcesu rynku wewnętrznego. Ochrona własności intelektualnej ma znaczenie nie tylko dla promocji innowacyjności i kreatywności, ale również dla rozwoju zatrudnienia i poprawy konkurencyjności.

(2) Ochrona własności intelektualnej ma umożliwiać wynalazcy lub twórcy uzyskiwanie prawnie uzasadnionych korzyści ze swego wynalazku lub dzieła. Powinna też umożliwiać jak najszersze upowszechnianie dzieł, idei i nowego *know-how*. Jednocześnie nie może ograniczać wolności słowa, swobodnego przepływu informacji ani ochrony danych osobowych, z ochroną danych w Internecie włącznie.

(3) Przy braku skutecznie działających środków realizacji praw własności intelektualnej, innowacyjność i kreatywność są hamowane, a inwestycje spadają. Niezbędne jest więc zapewnienie skutecznego stosowania we Wspólnocie prawa materialnego w zakresie własności intelektualnej, stanowiącego obecnie znaczną część dorobku wspólnotowego. Pod tym względem środki realizacji praw własności intelektualnej mają dla sukcesu rynku wewnętrznego znaczenie pierwszorzędne.

(4) Wszystkie Państwa Członkowskie oraz Wspólnota jako taka, w zakresie spraw zgodnych ze swoimi kompetencjami, na poziomie międzynarodowym są związane porozumieniem w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej ("TRIPs"), zatwierdzonym jako część wielostronnych negocjacji Rundy Urugwajskiej decyzją Rady 94/800/WE⁽³⁾ i zawartym w ramach Światowej Organizacji Handlu.

(5) Porozumienie TRIPs zawiera w szczególności postanowienia dotyczące środków realizacji praw własności intelektualnej; są to wspólne normy, stosowane na poziomie międzynarodowym i wprowadzone we wszystkich Państwach Członkowskich. Niniejsza dyrektywa nie powinna wpływać na zobowiązania międzynarodowe Państw Członkowskich, ze zobowiązaniami w ramach Porozumienia TRIPs włącznie.

(6) Istnieją również konwencje międzynarodowe, których stronami są wszystkie Państwa Członkowskie, a które zawierają również postanowienia dotyczące środków realizacji praw własności intelektualnej. Są to zwłaszcza konwencja paryska o ochronie własności przemysłowej, konwencja berneńska o ochronie dzieł literackich i artystycznych oraz konwencja rzymska o ochronie artystów wykonawców, producentów fonogramów oraz organizacji nadawczych.

(7) Z konsultacji prowadzonych przez Komisję w tej sprawie wynika, że w Państwach Członkowskich, pomimo obowiązywania porozumienia TRIPs, ciągle występują znaczące rozbieżności w zakresie środków realizacji praw własności intelektualnej. Na przykład ustalenia dotyczące stosowania środków tymczasowych, wykorzystywanych w szczególności do zachowywania dowodów i obliczania strat, lub ustalenia dotyczące stosowania nakazów sądowych, są w poszczególnych Państwach Członkowskich bardzo różne. W niektórych Państwach Członkowskich brak środków, procedur i środków prawnych w rodzaju prawa do informacji i do wycofywania z rynku, na koszt naruszającego prawo, umieszczonych na nim towarów naruszających prawo.

(8) Rozbieżności między systemami prawnymi Państw Członkowskich w zakresie środków realizacji praw własności intelektualnej szkodzą prawidłowemu funkcjonowaniu rynku wewnętrznego i uniemożliwiają uzyskanie równoważnego poziomu bezpieczeństwa praw własności intelektualnej w całej Wspólnocie. Taka sytuacja nie wspiera swobodnego przepływu na rynku wewnętrznym, nie tworzy też środowiska sprzyjającego zdrowej konkurencji.

(9) Występujące aktualnie rozbieżności prowadzą też do osłabiania prawa materialnego w zakresie własności intelektualnej oraz do fragmentacji rynku wewnętrznego w tym obszarze. Powoduje to utratę wiary kręgów biznesu w rynek wewnętrzny, co w konsekwencji powoduje zmniejszenie inwestycji w innowacyjność i kreatywność. Naruszenia praw własności intelektualnej coraz częściej związane są z działalnością przestępczości zorganizowanej. Rosnące wykorzystywanie Internetu umożliwia natychmiastową dystrybucję pirackich produktów na całej kuli ziemskiej. Skuteczna realizacja prawa materialnego w zakresie własności intelektualnej powinna wynikać z działań szczególnych na poziomie wspólnotowym. To dlatego zbliżanie ustawodawstw Państw Członkowskich w tym zakresie jest podstawowym warunkiem wstępnym prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego.

(10) Celem niniejszej dyrektywy jest zbliżenie systemów prawnych w celu zapewnienia wysokiego, równoważnego i jednakowego poziomu bezpieczeństwa na rynku wewnętrznym.

(11) Niniejsza dyrektywa nie ma na celu ustanowienia zharmonizowanych zasad współpracy sądowej, jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych, czy też zajmowania się stosowanym prawem. Istnieją narzędzia wspólnotowe, które tymi sprawami ogólnie się zajmują i, co do zasady, stosują się tak samo do własności intelektualnej.

(12) Niniejsza dyrektywa nie powinna wpływać na stosowanie reguł konkurencji, w szczególności art. 81 i 82 Traktatu. Środków przewidzianych w niniejszej dyrektywie nie można stosować do niewłaściwego ograniczania konkurencji w sposób sprzeczny z Traktatem.

(13) Niezbędne jest możliwie jak najszersze zdefiniowanie zakresu stosowania niniejszej dyrektywy, tak aby obejmowała wszystkie prawa własności intelektualnej objęte przepisami wspólnotowymi w tej dziedzinie i/lub prawem wewnętrznym danego Państwa Członkowskiego. Wymaganie to nie wpływa jednak na możliwość życzącej sobie tego części Państw Członkowskich rozszerzania do celów wewnętrznych przepisów niniejszej dyrektywy, włączając działania o charakterze nieuczciwej konkurencji, w tym produkcję kopii nielegalnych i działania podobne.

(14) Środki przewidziane w art. 6 ust. 2, art. 8 ust. 1 i art. 9 ust. 2 wymagają stosowania tylko w stosunku do działań prowadzonych w skali handlowej. Pozostaje to jednak bez uszczerbku dla możliwości zastosowania tych środków przez Państwa Członkowskie również w odniesieniu do innych działań. Działania prowadzone w skali handlowej to działania skierowane na uzyskiwanie bezpośredniego lub pośredniego zysku ekonomicznego lub korzyści handlowej, ale normalnie nie obejmuje to działań prowadzonych przez działających w dobrej wierze konsumentów końcowych.

(15) Niniejsza dyrektywa nie wpływa na prawo materialne w zakresie własności intelektualnej, dyrektywę 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych⁽⁴⁾, dyrektywę 1999/93/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 grudnia 1999 r. w sprawie wspólnotowych ram w zakresie podpisu elektronicznego⁽⁵⁾ oraz na dyrektywę 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego, w ramach rynku wewnętrznego⁽⁶⁾.

(16) Postanowienia niniejszej dyrektywy pozostają bez uszczerbku dla przepisów szczególnych dotyczących stosowania praw oraz wyjątków w obszarze praw autorskich i praw pokrewnych określonych w dokumentach Wspólnoty, a zwłaszcza praw występujących w dyrektywie Rady 91/250/EWG z dnia 14 maja 1991 r. w sprawie ochrony prawnej programów komputerowych⁽⁷⁾ lub w dyrektywie 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów prawa autorskiego i praw pokrewnych znajdujących zastosowanie w społeczeństwie informacyjnym⁽⁸⁾.

(17) Przewidziane w niniejszej dyrektywie środki, procedury i środki naprawcze w każdym przypadku powinny być ustalane tak, aby w należyty sposób uwzględniały specyfikę sprawy, włączając szczególne cechy każdego prawa własności intelektualnej, i w stosownym przypadku umyślny lub nieumyślny charakter naruszenia.

(18) Osobami uprawnionymi do żądania stosowania tych środków, procedur i środków naprawczych są uprawnione podmioty oraz osoby posiadające bezpośredni interes i zdolność sądową w zakresie dozwolonym przez stosowane prawo, co może obejmować profesjonalne organizacje zarządzające tymi prawami lub chroniące zbiorowe i indywidualne interesy, za które są odpowiedzialne.

(19) Ponieważ prawo autorskie wynika ze stworzenia utworu i nie wymaga formalnego wpisu do rejestru, właściwe jest przyjęcie zasady ustanowionej w art. 15 konwencji berneńskiej ustanawiającej domniemanie, według którego za autora utworu literackiego lub artystycznego uważana jest osoba, której nazwisko znajduje się na tym utworze. Podobne domniemanie należy stosować w odniesieniu do właścicieli praw pokrewnych, ponieważ często właśnie właściciel prawa pokrewnego, na przykład producent fonogramu, poszukuje ochrony praw i angażuje się w zwalczanie aktów piractwa.

(20) Biorąc pod uwagę fakt, że elementami o pierwszorzędym znaczeniu dla ustalenia naruszenia praw własności intelektualnej są dowody, właściwe jest zapewnienie skutecznych środków ich przedstawiania, uzyskiwania i przechowywania. Procedury powinny uwzględniać prawo do obrony i dawać niezbędne gwarancje z ochroną informacji poufnych łącznie. W przypadku naruszeń popełnionych na skalę handlową ważne jest też, aby tam, gdzie właściwe, sąd mógł zarządzić dostęp do dokumentów bankowych, finansowych lub handlowych, które znajdują się pod kontrolą domniemanego naruszającego.

(21) W niektórych Państwach Członkowskich istnieją inne środki zapewniające wysoki poziom ochrony, i środki te powinny być dostępne we wszystkich Państwach Członkowskich. Tak jest np. w przypadku prawa do informacji, umożliwiającego uzyskanie dokładnej informacji o pochodzeniu naruszających prawo towarów lub usług, o kanałach ich dystrybucji oraz identyfikacji wszelkich stron trzecich zaangażowanych w naruszenie.

(22) Podstawowe znaczenie ma też wprowadzenie tymczasowych środków zapewniających natychmiastowe zaniechanie naruszeń bez oczekiwania na decyzję o istocie sprawy, z przestrzeganiem prawa do obrony, przy zapewnieniu, tam gdzie to stosowne, proporcjonalności środków tymczasowych do cech charakterystycznych rozpatrywanej sprawy oraz gwarancji niezbędnych do pokrycia kosztów i szkód, na które została narażona osoba oskarżona bez uzasadnienia. Środki te są uzasadnione szczególnie w sytuacjach, gdy opóźnienie mogłoby spowodować nienaprawialne szkody dla podmiotu prawa własności intelektualnej.

(23) Bez uszczerbku dla wszelkich innych dostępnych środków, procedur i środków naprawczych, podmioty uprawnione powinny mieć możliwość wystąpienia o nakaz sądowy przeciwko pośrednikowi, z którego usług korzystała strona trzecia przy naruszaniu prawa własności przemysłowej należącego do podmiotu uprawnionego. Warunki i procedury odnoszące się do takich nakazów należy pozostawić prawu wewnętrznemu Państwa Członkowskiego. W zakresie naruszeń praw autorskich i praw pokrewnych, pełny poziom harmonizacji został już przewidziany w dyrektywie 2001/29/WE. Z tego względu niniejsza dyrektywa nie może mieć wpływu na art. 8 ust. 3 dyrektywy 2001/29/WE.

(24) Zależnie od przypadku i jeśli jest to uzasadnione okolicznościami, przewidywane środki, procedury i środki naprawcze powinny obejmować środki zakazujące, które zapobiegą dalszym naruszeniom praw własności intelektualnej. Powinny istnieć też środki naprawcze, tam gdzie to stosowne na koszt naruszającego, takie jak wycofanie i definitywne usunięcie z kanałów handlowych towarów naruszających prawa lub ich zniszczenie; co w niektórych przypadkach dotyczy również głównych materiałów i narzędzi użytych przy tworzeniu lub wytwarzaniu tych towarów. Powyższe środki naprawcze powinny uwzględniać interesy osób trzecich, a zwłaszcza działających w dobrej wierze konsumentów i stron prywatnych.

(25) Gdy naruszenie zostało popełnione nieumyślnie i bez zaniechania, a przewidywane niniejszą dyrektywą środki naprawcze lub nakazy sądowe byłyby nieproporcjonalne, Państwa Członkowskie powinny mieć w odpowiednich przypadkach możliwość zastosowania środka alternatywnego w postaci rekompensaty pieniężnej na rzecz poszkodowanej strony. Jednakże tam, gdzie handlowe wykorzystywanie towarów podrabianych lub świadczenie usług byłoby naruszeniem prawa innego niż prawo własności intelektualnej lub mogłoby spowodować szkody dla konsumentów, takie wykorzystywanie lub świadczenie powinno zostać zakazane.

(26) W celu naprawy szkody, jaką właściciel prawa poniósł w wyniku naruszenia, którego dopuścił się naruszający wiedząc, że wchodząc w tę działalność dopuszcza się naruszenia, lub istnieją rozsądne podstawy domniemania, że wiedział o możliwości powstania takiego naruszenia, suma odszkodowań przyznanych właścicielowi praw powinna uwzględniać wszystkie właściwe aspekty, takie jak utrata przez właściciela dochodów lub nieuczciwy zysk uzyskany przez naruszającego oraz, gdzie właściwe, wszelki uszczerbek moralny, które posiadacz praw poniósł. Jako alternatywa, tam np., gdzie ustalenie sumy poniesionego uszczerbku byłoby trudne, sumę odszkodowań można oprzeć na elementach takich, jak opłaty licencyjne, honoraria autorskie lub opłaty, jakie byłyby należne, gdyby naruszający poprosił o zgodę na wykorzystanie wchodzących w grę praw własności intelektualnej. Nie jest celem wprowadzenie obowiązku zastosowania odszkodowań o charakterze kary, ale dopuszczenie rekompensaty opartej na obiektywnym kryterium przy uwzględnieniu wydatków poniesionych przez właściciela praw, takich jak koszty identyfikacji i badań.

(27) Jako dodatkowy element odstrasżający przyszłych naruszających i w celu podniesienia świadomości publicznej, użyteczne jest podawanie do wiadomości publicznej decyzji w sprawach o naruszenie własności intelektualnej.

(28) Oprócz środków cywilnych i administracyjnych, procedur oraz środków naprawczych przewidzianych niniejszą dyrektywą, we właściwych przypadkach środkami zapewniającymi stosowanie prawa własności intelektualnej są sankcje karne.

(29) Przemysł powinien brać czynny udział w walce z piractwem i towarami podrabionymi. Opracowywanie kodeksów postępowania w środowiskach bezpośrednio na to narażonych jest dodatkowym środkiem wzmacniającym ramy regulacji. Państwa Członkowskie, we współpracy z Komisją, powinny zachęcać do opracowywania kodeksów postępowania. Monitorowanie wytwarzania dysków optycznych, zwłaszcza przy pomocy kodu identyfikacyjnego umieszczonego w produkowanych we Wspólnocie dyskach, pomaga ograniczać naruszenia praw własności intelektualnej w tym cierpiącym na piractwo w wielkiej skali sektorze. Powyższych technicznych środków ochronnych nie można jednak używać do ochrony rynków i zapobiegania importowi równoległemu.

(30) Właściwe jest stworzenie systemów współpracy i wymiany informacji między Państwami Członkowskimi oraz między Państwami Członkowskimi a Komisją, aby ułatwić jednolite stosowanie niniejszej dyrektywy, zwłaszcza przez tworzenie sieci wyznaczonych przez Państwa Członkowskie korespondentów i regularne składanie sprawozdań oceniających stosowanie niniejszej dyrektywy oraz skuteczność środków podejmowanych przez różne organy krajowe.

(31) Ponieważ z przyczyn już omówionych cel niniejszej dyrektywy najlepiej osiągnąć na poziomie wspólnotowym, Wspólnota może przyjmować środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną we wspomnianym artykule, niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.

(32) Niniejsza dyrektywa respektuje prawa podstawowe i przestrzega zasad uznanych w szczególności w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej. W szczególności niniejsza dyrektywa zmierza do zapewnienia pełnego poszanowania praw określonych w art. 17 ust. 2 tej karty.

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

ROZDZIAŁ I

Cel i zakres

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejsza dyrektywa dotyczy środków, procedur i środków naprawczych, niezbędnych do realizacji praw własności intelektualnej. Do celów niniejszej dyrektywy, określenie "prawa własności intelektualnej" obejmuje prawa własności przemysłowej.

Artykuł 2

Zakres

1. Bez uszczerbku dla środków przewidzianych lub środków, które mogą być przewidziane w prawie wspólnotowym lub krajowym w zakresie, w jakim te środki mogą dawać właścicielom praw większe korzyści, przewidziane niniejszą dyrektywą procedury i środki naprawcze stosuje się, zgodnie z art. 3, do wszelkich naruszeń praw własności intelektualnej określonych w prawie wspólnotowym i/lub prawie wewnętrznym zainteresowanego Państwa Członkowskiego.

2. Niniejsza dyrektywa pozostaje bez uszczerbku dla przepisów szczególnych w sprawie stosowania praw oraz w sprawie wyjątków zawartych w prawodawstwie wspólnotowym dotyczącym praw autorskich i praw pokrewnych, w szczególności praw podanych w dyrektywie 91/250/EWG, a zwłaszcza w jej art. 7, lub w dyrektywie 2001/29/WE, a zwłaszcza w jej art. 2-6 i art. 8.

3. Niniejsza dyrektywa nie wpływa na:

- a) wspólnotowe przepisy regulujące prawo materialne w zakresie własności intelektualnej, dyrektywę 95/46/WE, dyrektywę 1999/93/WE lub dyrektywę 2000/31/WE, a zwłaszcza art. 12-15 dyrektywy 2000/31/WE;

- b) zobowiązania międzynarodowe Państw Członkowskich, w szczególności porozumienie TRIPs, włącznie ze zobowiązaniami odnoszącymi się do postępowania karnego i kar;
- c) wszelkie przepisy krajowe w Państwach Członkowskich, odnoszące się do postępowania karnego lub kar za naruszanie praw własności intelektualnej.

ROZDZIAŁ II

Środki, procedury i środki naprawcze

Sekcja 1

Przepisy ogólne

Artykuł 3

Obowiązki ogólne

1. Państwa Członkowskie zapewniają objęte niniejszą dyrektywą środki, procedury i środki naprawcze niezbędne do stosowania praw własności intelektualnej. Powyższe środki, procedury i środki naprawcze są sprawiedliwe i słuszne oraz nie są nadmiernie skomplikowane czy kosztowne, ani też nie pociągają za sobą nierozsądnych ograniczeń czasowych czy nieuzasadnionych opóźnień.

2. Powyższe środki, procedury i środki naprawcze są również skuteczne, proporcjonalne i odstraszające i stosowane w taki sposób, aby zapobiec tworzeniu ograniczeń handlu prowadzonego zgodnie z prawem i zapewnić zabezpieczenia przed ich nadużywaniem.

Artykuł 4

Osoby uprawnione do występowania o zastosowanie środków, procedur i środków naprawczych

1. Za osoby uprawnione do występowania o zastosowanie środków, procedur i środków naprawczych określonych w niniejszym rozdziale Państwa Członkowskie uznają:

- a) właścicieli praw własności intelektualnej, zgodnie z przepisami odpowiedniego prawa;
- b) wszystkie inne osoby uprawnione do stosowania tych praw, zwłaszcza licencjoholderów, w zakresie dozwolonym przez przepisy odpowiedniego prawa i zgodnie z nimi;
- c) organizacje zbiorowego zarządzania prawami własności intelektualnej i które są uznane za uprawnione do reprezentowania właścicieli praw własności intelektualnej, w zakresie dozwolonym przez przepisy odpowiedniego prawa i zgodnie z nimi;
- d) profesjonalne organizacje zrzeszające pełnomocników, uznane za posiadające prawo do reprezentowania właścicieli praw własności intelektualnej, w zakresie dozwolonym przez przepisy odpowiedniego prawa i zgodnie z nimi.

Artykuł 5

Domniemanie autorstwa lub własności

Do celów stosowania środków, procedur i środków naprawczych przewidzianych w niniejszej dyrektywie:

- a) umieszczenie nazwiska twórcy na utworze w sposób zwyczajowo przyjęty wystarcza twórcy utworu literackiego lub artystycznego, w przypadku braku dowodu przeciwnego, do uznania go za twórcę tego utworu i w konsekwencji uprawnia go do wszczynania postępowania w sprawie naruszenia;
- b) przepis lit. a) stosuje się *mutatis mutandis* do właścicieli praw pokrewnych w odniesieniu do przedmiotów ich ochrony.

Sekcja 2

Dowody

Artykuł 6

Dowody

1. Państwa Członkowskie zapewniają, że, na wniosek strony, która przedstawiła należyte dostępne dowody wystarczające do poparcia jej roszczeń oraz, potwierdzające te roszczenia, wyszczególnione dowody znajdujące się pod kontrolą strony przeciwnej, właściwe organy sądowe mogą nakazać przedstawienie takich dowodów przez stronę przeciwną, pod warunkiem zapewnienia ochrony informacji poufnych. Do celów niniejszego ustępu Państwa Członkowskie mogą postanowić, że należyty dowodem dla właściwych organów sądowych może być rozsądnej wielkości próbka znacznej liczby egzemplarzy utworu lub jakiegokolwiek innego przedmiotu ochrony.

2. Na takich samych warunkach, w przypadku naruszenia popełnionego na skalę handlową, Państwa Członkowskie podejmują środki niezbędne umożliwiające właściwym organom sądowym nakazać, w miarę potrzeb i na wniosek strony, przekazania dokumentów bankowych, finansowych lub handlowych, które znajdują się pod kontrolą strony przeciwnej, pod warunkiem ochrony informacji poufnych.

Artykuł 7

Środki ochrony dowodów

1. Państwa Członkowskie zapewniają, że, nawet przed wszczęciem postępowania nad meritum sprawy, właściwe organy sądowe mogą na wniosek strony, która przedstawiła należyte dostępne dowody uzasadniające jej roszczenie z tytułu naruszenia jej prawa własności intelektualnej lub zagrożenia naruszeniem tego prawa, nakazać szybkie i skuteczne środki tymczasowe zapewniające zachowanie dowodów dotyczących zarzucanego naruszenia, pod warunkiem ochrony informacji poufnych. Środki takie mogą obejmować szczegółowy opis z pobieraniem próbek lub bez, zajęcie fizyczne naruszających prawo towarów, a także, we właściwych przypadkach, materiałów i narzędzi użytych do produkcji i/lub dystrybucji tych towarów oraz związanych z nimi dokumentów. Jeśli istnieje taka potrzeba, środki te można podjąć bez wysłuchania drugiej strony, zwłaszcza, gdy jakiegokolwiek opóźnienie może spowodować szkodę nie do naprawienia dla właściciela praw lub istnieje dające się udowodnić ryzyko zniszczenia dowodów.

Gdy środki zapewniające zachowanie dowodów są zastosowane bez wysłuchania drugiej strony, dotknięte tym strony są powiadamiane najpóźniej niezwłocznie po zastosowaniu środków. Na żądanie stron, których dotyczy wydana decyzja, w odpowiednim czasie po powiadomieniu o środkach odbywa się kontrola sądowa, włącznie z prawem do wysłuchania, i w toku której podejmowana jest decyzja o zmianie, odwołaniu lub potwierdzeniu środków.

- c) określają odpowiedzialność za niewłaściwe wykorzystanie prawa do informacji; lub
- d) umożliwiają odmowę przekazania informacji, które zmusiłyby osobę określoną w ust. 1 do przyznania się do udziału lub udziału bliskich krewnych w naruszeniu prawa własności intelektualnej; lub
- e) zarządzają ochroną poufności źródeł informacji lub przetwarzania danych osobowych.

Sekcja 4

Środki tymczasowe i zabezpieczające

Artykuł 9

Środki tymczasowe i zabezpieczające

1. Państwa Członkowskie zapewniają, że organy sądowe mogą, na żądanie wnioskodawcy:

- a) wystawić przeciwko domniemanemu naruszającemu tymczasowy nakaz sądowy, który ma zapobiec możliwym dalszym naruszeniom prawa własności intelektualnej, lub w razie kontynuowania domniemanych naruszeń tego prawa, tymczasowo tego zakazać i w miarę potrzeb poddać powtarzającej się karze pieniężnej, jeśli prawo krajowe takową przewiduje, lub w przypadku ich kontynuowania nakazać złożenie zabezpieczenia zapewniającego pokrycie strat poniesionych przez właściciela praw; na takich samych zasadach można również wystawić tymczasowy nakaz sądowy przeciwko pośrednikowi, którego usługi są wykorzystywane przez osobę trzecią do naruszania prawa własności intelektualnej; nakazy sądowe przeciwko pośrednikom, których usługi są wykorzystywane przez osobę trzecią do naruszania praw autorskich lub praw pokrewnych przewidzianych dyrektywą 2001/29/WE;
- b) zarządzić zajęcie lub przekazanie towarów podejrzewanych o naruszanie prawa własności intelektualnej tak, aby zapobiec ich wprowadzeniu do obrotu lub przepływu w kanałach handlowych.

2. W razie naruszenia popełnionego w celach handlowych Państwa Członkowskie zapewniają, że, jeśli poszkodowana strona przedstawia okoliczności, które mogłyby zagrozić odzyskaniu strat, organy sądowe mogą zarządzić zapobiegawcze zajęcie nieruchomości i ruchomego mienia domniemanego sprawcy naruszenia, z blokadą jego rachunków bankowych i pozostałych aktywów włącznie. W tym celu właściwe władze mogą zarządzić przedłożenie dokumentów bankowych, finansowych lub handlowych lub stosowny dostęp do odpowiednich informacji.

3. W odniesieniu do środków określonych w ust. 1 i 2, organy sądowe mają prawo żądania od wnioskodawcy dostarczenia wszelkich należytych dostępnych dowodów, które upewniłyby je w wystarczającym stopniu, że wnioskodawca jest posiadaczem praw i to prawo wnioskodawcy jest naruszane lub takie naruszenie wkrótce nastąpi.

4. Państwa Członkowskie zapewniają, że określone w ust. 1 i 2 środki tymczasowe mogą we właściwych przypadkach, a szczególnie tam, gdzie wszelkie opóźnienie mogłoby spowodować szkody nie do naprawienia dla właściciela praw, być podejmowane bez wysłuchania pozwanego. W takim przypadku strony powinny zostać poinformowane najpóźniej bezzwłocznie po realizacji środków.

Na złożone w rozsądnym czasie od powiadomienia o podjętych środkach żądanie pozwanego odbywa się przegląd, obejmujący również prawo do wysłuchania, na którym podejmowana jest decyzja o modyfikacji, odwołaniu lub potwierdzeniu tych środków.

5. Państwa Członkowskie zapewniają, że określone w ust. 1 i 2 środki tymczasowe zostają na żądanie pozwanego odwołane lub tracą moc w inny sposób, jeśli wnioskodawca nie wszczyna w odpowiednim czasie i przed właściwym organem sądowym procedury prowadzącej do decyzji merytorycznej; okres ten jest ustalany przez zarządzający środki organ sądowy, jeśli pozwala na to prawo Państwa Członkowskiego; w razie nieustalenia tego okresu jest to okres nieprzekraczający 20 dni roboczych lub 31 dni kalendarzowych, zależnie od tego, który jest dłuższy.

6. Właściwe organy sądowe mogą podjąć określone w ust. 1 i 2 środki tymczasowe po złożeniu przez wnioskodawcę odpowiedniego zabezpieczenia lub równoważnej gwarancji, zmierzając do zapewnienia odszkodowania za wszelki uszczerbek poniesiony przez pozwanego, jak przewidziano w ust. 7.

7. W razie odwołania środków tymczasowych lub ich wygaśnięcia w wyniku jakiegokolwiek działania lub zaniechania wnioskodawcy, lub w razie stwierdzenia, że naruszenia lub zagrożenia prawa własności intelektualnej nie było, organy sądowe mają prawo zarządzić, aby wnioskodawca, na żądanie pozwanego, wypłacił pozwanemu stosowne odszkodowanie za wszelkie szkody poniesione w wyniku działania tych środków.

Sekcja 5

Środki wynikające z decyzji odnośnie do meritum sprawy

Artykuł 10

Środki naprawcze

1. Państwa Członkowskie zapewniają, bez uszczerbku dla wszelkich odszkodowań należnych właścicielowi praw z tytułu naruszenia i bez żadnego rodzaju rekompensaty, że właściwe organy sądowe mogą na żądanie wnioskodawcy zarządzać podejmowanie właściwych środków w odniesieniu do towarów, co do których stwierdzono naruszenie prawa własności intelektualnej, a we właściwych przypadkach również w odniesieniu do materiałów i narzędzi użytych do tworzenia lub wytwarzania tych towarów. Środki takie obejmują:

- a) wycofanie z handlu;
- b) definitywne usunięcie z handlu; lub
- c) zniszczenie.

2. Organy sądowe zarządzają wykonanie tych środków na koszt naruszającego, chyba że przywołane zostały szczególne przyczyny, aby tego nie robić.

3. Rozpatrując żądanie zastosowania środków naprawczych, należy brać pod uwagę zachowanie proporcjonalności między powagą naruszenia a zarządzonymi środkami naprawczymi, a także interesy stron trzecich.

Artykuł 11

Zakazy sądowe

Państwa Członkowskie zapewniają, że tam, gdzie podjęta została decyzja sądu stwierdzająca naruszenie prawa własności intelektualnej, organy sądowe mogą wydawać naruszającym zakaz kontynuacji naruszenia. Jeśli tak przewiduje prawo krajowe, niewypełnienie zakazu poddaje naruszającego, gdzie właściwe, powtarzalnej karze pieniężnej w celu zapewnienia zgodności z zakazem.

Państwa Członkowskie zapewniają też właścicielom możliwość składania wniosku o zakaz wobec pośredników, z usług których korzysta strona trzecia do naruszania prawa własności intelektualnej, bez uszczerbku dla postanowień art. 8 ust. 3 dyrektywy 2001/29/WE.

Artykuł 12

Środki alternatywne

Państwa Członkowskie mogą przewidzieć, że we właściwych przypadkach i na żądanie osoby podlegającej środkom przewidzianym w niniejszej sekcji, jeśli osoba ta działała nieumyślnie i bez zaniedbania, a realizacja tych środków mogłaby spowodować dla niej nieproporcjonalne szkody, zamiast zastosowania środków przewidzianych w niniejszej sekcji właściwe organy sądowe mogą zarządzić zapłacenie poszkodowanej stronie rekompensaty pieniężnej, jeśli takowa wydaje się stronie poszkodowanej rozsądnie zadowalająca.

Sekcja 6

Odszkodowania i koszty sądowe

Artykuł 13

Odszkodowania

1. Państwa Członkowskie zapewniają, że na wniosek poszkodowanej strony właściwe organy sądowe nakazują naruszającemu, który świadomie lub mając rozsądne podstawy do posiadania takiej wiedzy zaangażował się w naruszającą działalność, wypłacenie podmiotowi uprawnionemu odszkodowań odpowiednich do rzeczywistego uszczerbku, jaki ten poniósł w wyniku naruszenia.

Ustanawiając wysokość odszkodowań, organy sądowe:

- a) biorą pod uwagę wszystkie właściwe aspekty, także poniesione przez poszkodowaną stronę negatywne skutki gospodarcze z utraconymi zyskami włącznie, wszelkie nieuczciwe zyski uzyskane przez naruszającego oraz, we właściwych przypadkach, elementy inne niż czynniki ekonomiczne, w rodzaju np. uszczerbku moralnego, jaki naruszenie spowodowało dla właściciela praw;
lub
- b) jako alternatywa dla lit. a) mogą one, we właściwych przypadkach, ustanowić odszkodowania ryczałtowe na podstawie elementów takich, jak przynajmniej suma opłat licencyjnych, honorariów autorskich lub opłat należnych w razie poproszenia przez naruszającego o zgodę na wykorzystywanie praw własności intelektualnej, o którą chodzi.

2. Jeśli naruszający zaangażował się w działanie naruszające bez swojej wiedzy lub nie mając rozsądnych podstaw do posiadania takiej wiedzy, Państwa Członkowskie mogą stanowić, że organy sądowe mogą zarządzać albo zwrot zysków, albo wypłacenie odszkodowań, zależnie od ustalenia.

Artykuł 14

Koszty sądowe

Państwa Członkowskie zapewniają, że rozsądne i proporcjonalne koszty sądowe oraz inne wydatki poniesione przez stronę wygrywającą są pokrywane z reguły przez stronę przegrywającą, chyba że sprawiedliwość na to nie pozwala.

Sekcja 7

Środki ogłoszenia

Artykuł 15

Publikowanie decyzji sądowych

Państwa Członkowskie zapewniają, że w ramach procedury sądowej wszczętej za naruszenie prawa własności intelektualnej organy sądowe mogą, na żądanie wnioskodawcy, a na koszt naruszającego, zarządzić właściwe środki w celu upowszechnienia informacji dotyczącej decyzji, w tym również jej wyeksponowania i publikacji w całości lub w części. Państwa Członkowskie mogą przewidzieć inne środki ogłoszenia właściwe dla określonych okoliczności, w tym również publiczne obwieszczenie.

ROZDZIAŁ III

Sankcje ze strony Państw Członkowskich

Artykuł 16

Sankcje ze strony Państw Członkowskich

W sprawach o naruszenie prawa własności intelektualnej Państwa Członkowskie mogą zastosować inne właściwe sankcje bez uszczerbku dla przewidzianych w niniejszej dyrektywie środków cywilnych i administracyjnych, procedur oraz środków naprawczych.

ROZDZIAŁ IV

Kodeksy postępowania i współpraca administracyjna

Artykuł 17

Kodeksy postępowania

Państwa Członkowskie popierają:

- a) tworzenie przez stowarzyszenia bądź organizacje zawodowe lub handlowe kodeksów postępowania na poziomie wspólnotowym, mające na celu wzmocnienie stosowania praw własności intelektualnej, w szczególności zalecające używanie na diskach optycznych kodu umożliwiającego identyfikację ich pochodzenia i produkcji;
- b) przedkładanie Komisji projektów kodeksów postępowania na poziomie krajowym i wspólnotowym oraz wszelkich ocen stosowania tych kodeksów.

Artykuł 18

Ocena

1. Trzy lata po dacie ustanowionej w art. 20 ust. 1 każde Państwo Członkowskie przedkłada Komisji sprawozdanie z wprowadzenia niniejszej dyrektywy w życie.

Na podstawie tych sprawozdań Komisja opracowuje sprawozdanie na temat stosowania niniejszej dyrektywy, zawierające ocenę skuteczności podejmowanych środków oraz ocenę ich skutków dla innowacyjności i rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Sprawozdanie przesyła się do Parlamentu Europejskiego, Rady i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego. Jeśli w świetle rozwoju wspólnotowego porządku prawnego zachodzi taka potrzeba, sprawozdaniu towarzyszą propozycje zmian do niniejszej dyrektywy.

2. Państwa Członkowskie zapewniają Komisji wszelką pomoc i wsparcie, których może ona potrzebować, sporządzając sprawozdanie określone w akapicie drugim ust. 1.

Artykuł 19

Wymiana informacji i dokumentów

W celu wspierania współpracy, włączając wymianę informacji między Państwami Członkowskimi oraz między Państwami Członkowskimi a Komisją, każde Państwo Członkowskie wyznacza jednego lub więcej krajowych korespondentów dla wszelkich kwestii, związanych z wdrażaniem środków przewidzianych w niniejszej dyrektywie. Szczegółowe kwestie, na jakie napotykają krajowi korespondenci, są przekazywane innym Państwom Członkowskim i Komisji.

ROZDZIAŁ V

Postanowienia końcowe

Artykuł 20

Stosowanie

1. Państwa Członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do przestrzegania przepisów niniejszej dyrektywy do dnia 29 kwietnia 2006 r. Państwa Członkowskie niezwłocznie powiadomią o tym Komisję.

Wspomniane i przyjęte przez Państwa Członkowskie środki zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie to towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia są określone przez Państwa Członkowskie.

2. Państwa Członkowskie przekazują Komisji teksty przepisów prawa krajowego, przyjętych w dziedzinach regulowanych niniejszą dyrektywą.

Artykuł 21

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 22

Adresaci

Niniejsza dyrektywa jest skierowana do Państw Członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu, dnia 29 kwietnia 2004 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

P. COX

Przewodniczący

W imieniu Rady

M. McDOWELL

Przewodniczący

⁽¹⁾ Dz.U. C 32 z 5.2.2004, str. 15.

⁽²⁾ Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 9 marca 2004 r. (dotychczas nieopublikowana w *Dzienniku Urzędowym*) oraz decyzja Rady z dnia 26 kwietnia 2004 r.

⁽³⁾ Dz.U. L 336 z 23.12.1994, str. 1.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 281 z 23.11.1995, str. 31. Dyrektywa zmieniona rozporządzeniem (WE) nr 1882/2003 (Dz.U. L 284 z 31.10.2003, str. 1).

⁽⁵⁾ Dz.U. L 13 z 19.1.2000, str. 12.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 178 z 17.7.2000, str. 1.

⁽⁷⁾ Dz.U. L 122 z 17.5.1991, str. 42. Dyrektywa zmieniona dyrektywą 93/98/EWG (Dz.U. L 290 z 24.11.1993, str. 9).

⁽⁸⁾ Dz.U. L 167 z 22.6.2001, str. 10.

© European Communities (Wspólnoty Europejskie), <http://eur-lex.europa.eu/>
Za autentyczne uważa się wyłącznie przepisy prawne Unii Europejskiej opublikowane w papierowych wydaniach Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej.